

COL·LECCIÓ DEL MUSEU D'ART DE GIRONA.

«El preu dels fills»

Un projecte inèdit de novel·la de Prudenci Bertrana

Al Fons Prudenci Bertrana del Museu d'Arqueologia de Catalunya – Girona, que recentment hem tingut l'oportunitat d'inventariar, s'hi pot trobar documentació personal de Bertrana d'èpoques diverses, compreses entre 1906 i l'any de la seva mort, 1941. El fons està constituït per tan sols una trentena de documents, però algun presenta un interès notable.

ORIOI PONSATÍ-MURLÀ > TEXT

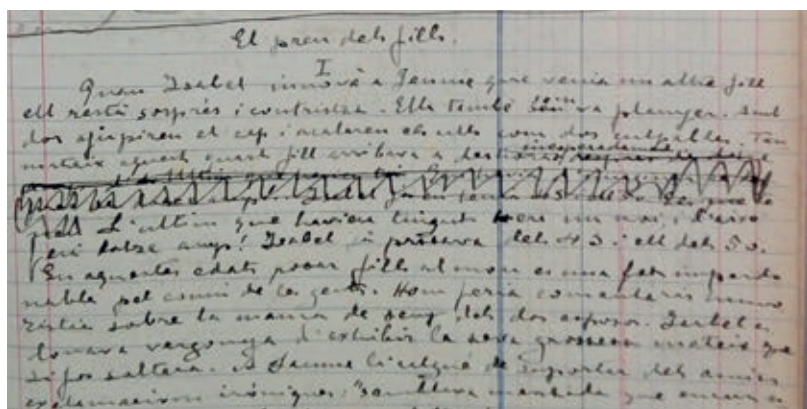
>> Retrat de dona
(Neus Salazar), 1888.

>> Manuscrit del text
inèdit *El preu dels fills*,
de Prudenci Bertrana.

En una de les llibretes d'apunts inventariades, Bertrana hi va esbossar el programa d'una novel·la que s'havia de titular *El preu dels fills* i de la qual va arribar a desenvolupar, només, el primer capítol. Es tracta d'un projecte marcadament autobiogràfic. La novel·la està focalitzada en el periple vital de Cèlia Bertrana Salazar. La filla menuda dels Bertrana havia nascut el 26 de novembre del 1910, a Girona, i va morir a Barcelona, en vigílies de la proclamació de la Segona República, el 18 de març del 1931. Prèviament, però, i de manera pràcticament consecutiva, havien mort, primer, Heribert (18 d'octubre del 1913, amb només quinze anys d'edat) i Helena (2 de gener del 1915, als dinou anys). Prudenci Bertrana, amb dos

fills desapareguts i la gran ja emancipada, viu amb especial sensibilitat la fràgil salut de la petita Cèlia, que no sembla anunciar un destí gaire millor que el dels seus dos germans. Efectivament, Cèlia aconseguirà viure només fins als vint anys. El plantejament d'*El preu dels fills*, que ja contempla la dissortada fi de Benvinguda (Cèlia), ha de ser, doncs, posterior a 1931.

Es podria considerar que el desenvolupament d'*El preu dels fills* és avortat perquè els fets que s'hi havien de narrar ja queden recollits en el gran cicle bertranià de literatura del jo: la trilogia *Entre la terra i els núvols*. Però a la novel·la *L'impenitent*, que aborda el període barceloní, marcat per la mort dels tres fills, Bertrana es veu amb cor de donar forma literària tant a la mort d'Heribert com a la d'Helena. Quan arriba el moment, però, de fer morir Cèlia (Angelina), que havia de ser precisament la protagonista d'*El preu dels fills*, Bertrana provoca un silenci narrativament tan inversemblant com eloqüent: des de 1931 fins a 1938. El relat de la mort de la filla petita és l'únic que es resistirà reiteradament a la ploma d'un escriptor que havia aconseguit convertir tota la seva vida en matèria literària.

Oriol Ponsatí-Murlà és editor de l'obra de Prudenci Bertrana i comissari de l'Any Bertrana.

Prudenci Bertrana, amb dos fills desapareguts i la gran ja emancipada, viu amb especial sensibilitat la fràgil salut de la petita Cèlia